

NAGY KOPPÁNY ZSOLT

A CÉGES SKODA

(Mielőtt kijönne a lakásomra néhány céges Skodával felszerelt tohonya céges muki, hogy alaposan helybenhagyjon, jelzem a finom iróniára és metafora-, sőt szimbólumértékre a közlekedési szabályokra vetett pillantásokhoz hasonlóan értetlenkedve néző elvtársaknak – és persze a céges Skoda-képviseltek céges képviselőinek –, hogy a címben szereplő márka: szimbólum. Így tessék olvasni. Egyébként szomorú, hogy odajutottunk: az ilyesmit előre kell bocsátani.)

A céges Skodát messziről megismered az úton.

Legfeltűnőbb autópályán: a semmiből terem mögötted – ha voltál annyira ostoba, hogy a közlekedési szabályokat betartva belekezdted egy teherautó kulturált előzésébe –, és olyan vadul villog, hogy Kimi Räikkönen legyen a talpán, aki ilyenkor nem pánikol be... a teherautó kerekei alá. A céges Skodán nincsen fék, mint a szerelemvonaton lagziba', de tempomat se nincsen, mert még ilyenkor, a bósz villogtatás közben is gyorsít, és hátulról nyalogatja a rendszámtábládat, mint az egyszeri, legelőre ballagó borjú a kommunista Románia hegyre felfelé kapaszkodó buszainak hátsó rendszámtábláját.

Városban még csak-csak viselkedik, esetleg nem sorol be időben, hanem az utolsó méteren pofátlankodik be, persze jelzés nélkül, ám ez már fel sem tűnik; no de az országúton és a pályán! Ott, kérem, ő a király. Király ÉS VIP, issszonyatosan fontos személyiség ő, rendkívüli sietségre és sietésre van kötelezve az élet által, minek persze császára is mindeközben; intézésekre' van neki a léte, sietnie kell, muszáj, a cégédek kívánja, céges ügyben jár el, nem holmi családi szarságban, mint a többi autós.

A céges Skodát a vezetője nem kíméli: minek is tenné, hiszen céges, ugye. Itt maradt hagyomány ez a kommandsoktól, mikor a közös lónak senki nem adott enni (és a hátát se csutakolta le – túros is volt az istenadta), de vadul hajtotta mindenki, aztán visszaálltak vele a termelőszövetkezeti istállóba, és hagyták folydogáló olajjal rohadni. Ha bármit jelez a műszerfal, ha kigyullad a kifogyó tartály jelzőfénye... ugyan kit érdekel?! Elromlik – megjavítják. Cégpénzen. Egy a lényeg: neki sietős.

Te, kedves felebarátom, aki használt autó vásárlásán töröd a butácska fejed, igen-csak rábaszol, ha ilyen kocsit veszél. Márpedig másféle kocsit nemigen tudsz venni: itten új kocsit csak néhány gazdag ember és cégek vesznek („lííízingelnek", bocsika), te meg majd szépen ezeket vásárolod meg néhány év múlva, ezeket a tönkrehajtott roncsokat, amelyeket egy-két hétig takarítanak és pofozgatnak kifelé, *miután* a nagyon fontos céges üzletkötő leadta (és átült egy másikba, hogy azt is tönkrevágja), de még *mielőtt* kitennék eladásra, hogy te, verébkém, jól megvedd, és még örülj is neki (az első kanyarig), te ártatlan lélek...

Kotródj tehát előle, mert siet: az útjában állsz (még ha haladsz is), és úgyis addig villog, amíg eltűnsz; szinte beléd hatol hátulról, és hát ugye kevesen szeretik az ilyesmit – pláne cég(ér)es Skodától – elszenvetni.

Úgy megnézném egyszer, ki vezeti ezeket az autókat... de még soha nem sikerült, mert mindig előttem vannak, amikor meg mögöttem vagy mellettem, akkor nem látom a villogástól. Egyszer, ha nagy leszek, és nekem is lesz céges Skodám, utána megyek, utána biz' én, kétszázharminccal, levillogunk mindenkit a vérbe', és hát csak megáll valahol. Akkor aztán szépen megnézem magamnak. Dagadt üzletkötő? Cingár programozó? Szemüveges középvezető? Megannyi kisnyuszi, akiknek a céges Skoda gögös tudata adja a szupererőt? Még azt is el tudom képzelni, hogy egyébként tők normális feje van, és csak akkor borul el az agyi velej, midőn intéző üzemmódba kapcsol a szentem.

De van olyan érzésem is néha, hogy ezeket a kocsikat nem vezeti senki. Vagy esetleg Roland LeBay vezeti őket. Olyanok biz' e céges masinériák, mint megannyi kis Christine az azonos című regényből: és legalább annyira agresszívak is. Nem létező sofőrjeik nyilván nem olvasták a könyvet (nem volt idejük, siettek, villogtak stb.), de talán a filmet látták (előzés közben, tükrözött képernyőn, of course). Ha igen, ha nem, nesztek még egy kultúrás párhuzam: azért rettentő szomorú, hova jutott a márka megbecsültsége, státusza, játékos megjelenítése Bohumil Hrabal Francin apuja óta, aki szeretettel bütykölte a Skodáját, és valami kellemesen avított állandóság- és nyugalomérzet lebegett a lapokon, valahányszor szóba került a géperejű jármű...

Hát most nincs, most már semmi ilyesmi nincs. Agresszív kismalacok vannak céges Skodákban. A jó öreg audisokat és BMW-seket már régóta ismerjük, egykettőre ki is térünk az útjukból, ha meglátjuk a fényszórójuk alakját a tükörben: vérünné vált a velük szembeni óvatosság, hiszen ők már régóta hozzátartoznak a vezetési kultur...álatlanságunkhoz. De a céges Skoda új szereplő az utakon: kell ismét harminc-negyven esztendő, hogy szervüljön – már persze ha megérjük a vértől iszamós utakon.

PODMANICZKY SZILÁRD

I naplóirészlet I ÖRÖK ÉLET MEG EGY NAP

2024. június 12. – 103 kg

Soha nem láttam még ezt a férfit a piacunkon. Le vannak osztva a legjobb helyek, úgyhogy ő legfeljebb valami légtüres térbe pakolhatott. Sárgabarackot árult. Szép nagy szeműt, érettet, amelyet a téli hónapokban a déli féltekéről sem tudnak hozni. Nem adta drágán. Édes? Kóstolja meg, és vastkos, szétdolgozott ujjaival, mint tubusból a mustárt, egy érett példányból kinyomta a magot. Édes volt, de nem az a szabadonfutós, egydimenziós, hanem a háttérben ott motoszkált egy kis savasság, ami a kétpólusú ízvilágban még inkább kiemelte a nap érlelte gyümölcs összes karakterét. Zacsót kértem. (Itt írom le a műanyag-feldolgozás tudományos globalizálásán dolgozóknak a szomszédom tapasztalatát, aki bemutatta, hogy a nyest két nap alatt fölfalta az utcán álló Toyotája műanyagból készült tűzálló motorburkolatát, s mikor szakemberhez fordult, vajon pótolja-e ezt a burkolatot, azt a választ kapta,

felesleges, a nyest azt is vígan megeszi.) Szóval, zacskót kértem, s a délelőtti napfény árnyékfoltokkal tarkított langyos ládafelületén válogatni kezdtem a sárgabarackokat. Eközben a férfi rám sem hederítve tett-vett. Ám egyszer csak azt látom, hogy rángatózni kezd, levegőért kapkod, a szeméből könny csorran, ugrál, hadonász, és indiánszökdelésben elindul a szökőkút felé egy flakon vízzel. Tudtam, ösmét történetben vagyok. Itta a vizet, szívta a levegőt, a szökőkút csobogása dallamot játszott alá. Hagytam a rituáléjában fürdeni, lezárta a zacskót, és a mérlegre tettem. Visszaszökdel, és elfojtott magyarsággal azt mondta, négyszányolcvan, de ha teszünk még rá egy szemet, akkor ötszáz, mert nincs aprója visszaadni. S akkor a kínkeserves ménkűtől kínozva hozzálátott a professzionális matrózscsomóval lezárt nejlonzacskó kibontásához, hogy beletegyen még egy szemet. Ez kitette a szeánsz következő másfél percét, s a kínlódó ember problémamegoldó elszántságáról tartott feledhetetlen előadást. Fizettem, a barack a matrózszakomba került, de mielőtt eloldalogtam volna tudatlanul, megkérdeztem, mégis, mi a frász ütött bele, mert ha mindez megismételhető néhány percen belül, szívesen levideózom, és állítom, kereshetünk vele egy valag pénzt a YouTube-on. Az emberem még mindig fújtatott, de már a túlélés teljes tudatában. Felemelt az asztról egy tégelyt, és mutatta a feliratot: Kegyes halál. Csili a javából!

2024. június 15. – 102,3 kg

Nézem a könyvheti képeket, a standokon sorakozó könyveket, a forgatagot, látom a megnyitóbeszédet, és rengeteg ismerőst, akik aktuális munkájuk mögé ülve várják a dedikálást. Ebben a világban éltem. Azt gondoltam, ha máshogy nem is, így lehet élni. De most már látom, mindig volt bennem némi feszengés a műanyag széken, a műanyag asztalra kirakott könyvek előtt várakozva, és eszembe jutottak azok az izgalmas, bár magányos órák, amiket a könyvben olvasható mondatokkal töltöttem. Rengeteg idő. Eszembe jutott, talán jövőre ki lehetne adni a napló első százötven oldalát. De mielőtt megformálódott volna ez irányú első cselekedetem, elvettem. Levettem a napirendről. Nem kívántam újra ott ülni a műanyag széken, és legintimebb pillanataim fölött zavart mosollyal dedikálni az ismeretlen olvasónak, aki majd kapcsolatba lép velem, és mint egy kottából, létrehozza a saját művét. Talán az én hiányosságom, ha nem tudom úgy összefűzni a szavakat, hogy más is átélhesse ezt a számomra szípkázó világot, amit írás közben létrehoz a nyelv. De látom, sokaknak nincs ezzel ilyen fölkavaró dilemmájuk. És ez jól van így. A magam tartózkodása csakis be-
lölem következhet.

2024. június 18. – 101,9 kg

A sarkon, szemben a zöldséggel, a kétnapos esőzés után beomlott az esővíz-elvezető csatorna fedele. Napokig elkerítve állt, aztán hozzáfogtak a javításhoz. Pár nappal később a rekkenő hőségben már az utolsó simításokat végezték rajta. A furgon platóján feketére sült, húsz év körüli férfi állt, és a maga negyven kilójával, fényesre izzadt testével, gyémántkeményre taposott bakancsban és hosszú munkásnadrágban lapátolta a gőzölgő aszfalttörmeléket a süllyesztett betongyűrűre. Csak egy pillanat volt, ahogy a lejtős úton elsuhantam mellette a biciklivel. Rám nézett, és követte a mozgásomat, ahogy a felgyorsult járművel frissített a menetszél. A cingár férfi a lapát végére könyökölt. Mindeközben jött egy kismama, aki hosszú fehér karjaival hintázva tolt a babakocsit, mosolya a baba felé sugárzott. Akkor ellenkező irányból feltűnt egy fiatalember, aki rolleren állva suhant utánam,

nyakában erszény, pénz a kora esti sörözéshez. A plató kátránygőzében álló férfi megmarkolta a lapátot, de mikor az aszfaltrögök alá csúsztotta, metálzöld kabrióban föltűnt egy szőke bombázó, a haja hullámokban szállt a széllel, az ajtókba szerelt hangszórókból zene zümmögött. A férfi a lapát fölött görnyedve nézett hosszan az autó után. Talán egy perc is eltelt. Aztán nagyot nyelt, és folytatta a munkát.

Nem jött N.-től üzenet, pedig már három napja túl van a műtéten.

2024. június 20. – 102 kg

Megjött a hír N.-ről. Utolsó levelemben arra kértem, ha csak egy kis ereje is marad, ha mást nem is, egy nyuszifület küldjön a műtét után. Megjött.

2024. június 21. – 7040 kWh áramtermelés egy év alatt

2024. június 23. – 102,1 kg

Lenyírtam a fűvet a ház előtt. Végig arra gondoltam, ez a művelet hogyan befolyásolja majd az életem további alakulását. Amikor horgászni jártam a Tiszára, és élveztem minden évszakban, még télen is a sodródó jégtablák között, azt gondoltam, nem része az írói munkámnak, kifogás egy másfajta életre, talán erre is, amit most művelek. Aztán arra gondoltam, a kérdéssel valójában a válasz formanyomatványát gyártjuk le előre, ahogyan a szerkesztő szólt föl telefonon a sajtóházban: Kérhetek 38 perc múlva egy 2400 karakteres tárcát a hátsó oldalra? Legyártottam. Elindítottam egy fiút az utcán, és képzeletben mentem vele a fagyizó felé. És tulajdonképpen mindenre volt válaszom, vagy előbb, vagy utóbb.

2024. június 26. – 102,2 kg

Érik a fekete berkenye, más néven arónia. Tavaly a beérett bogyókat egyik napról a másikra eltüntették a madarak. Idén befőzhető mennyiség termett rajta, és hogy most ne vigyék el, a feleségem a cédéimből akart néhányat ráakasztani. Őszintén szólva nem nagyon tudom már, hogy melyiken mi van, de madárijesztőnek nem adnám. Maradt az alufólia. Hosszúképpen csillogó-villogó csíkok. Szálltak a széllel, ragyogtak a nappal, villogtak, lebegtek, csavarodtak. És ahogy ott körülötte kertészkedtem, mondom a feleségemnek, párszor rám hozták a frászt. Nagyszerű, mondta, ha téged megijesztenek, akkor a madarakat is.

2024. július 3. – 101,7 kg

Végre lehült a levegő. Reggel locsoltam a kertben, közben szedret reggeliztem a bokrokról. A hideg víz sugár elé tartottam, aztán bekaptam a szedret. Gyereknek éreztem magam, aki el tud veszni a zöldben, a víz sugárban, a kelő nap fényében és árnyékában. A múlt héten kinőtt a barackfáról egy ág a ház bejáratához vezető járda fölött. Épp abban a magasságban, hogy le kelljen hajolnom. Nem nagy dolog, de néha elfeledkeztem róla, olyankor arcon csapott. Úgy döntöttem, levágom. De erről is megfeledkeztem. Tettem egy kísérletet. Nem hajoltam le. Lassan, mint aki Rilke szavain gondolkodik, az ág irányában a kapu felé toltam a biciklit. Mennyivel más volt! Nem csapott szájon. Megsimogatott.

2024. július 5. – 102,6 kg

A strandon egyszer csak négy szemközt maradtam egy ismerőssel, aki egy perccel előtte Mátyás Iván novellájának fény- és portartalmát idézte, és váratlanul megkérdezte, min dolgozom most. Mielőtt a most szót a fél életem elmesélésével értelmeztem volna, rávágtam, hogy naplót írok. Semmi mást. Csak naplót. Semmi fikció, kérdezte. Semmi. A napok. Ahogy látom. Ahogy átélem. Mindent reálisan, kérdezte, még azt is, ahogy más csajokkal csinálod. Látod, mondtam, már megint a saját életedet olvasod, és nem az enyémet. Semmi csajozás, kérdezte. Hallgattam. Nem voltam benne biztos, hogy eljött az idő, és a délutáni kánikulában a feleségemmel való, hosszú idő alatt fölépített kapcsolatokról kell beszélnem. Csak annyit mondtam: én nem tudok hazugságban élni. Akkor te egy jó ember vagy, mondta. A Magvető volt igazgatójának szavai jutottak eszembe, aki ugyanezt mondta rólam egy finn ismerősünknek. Csakhogy ezzel az a baj, hogy mindig a jó emberek mennek el.

2024. július 8. – 101 kg

Harmadik hete járunk a Hévízi-tóra. Pokoli meleg van, ott mégis jólesik a lebegés. Ma is 35 fok felett. Nálunk nincs klíma, én kértem, hogy ne legyen, ahogy gáz sincs a házban. Éjszaka a nyitott ablaknál kihűlnek a falak, tartják késő délutánig. Ilyenkor kell lemenni a Balatonra, úszni egy órát. De mire hazaérek, igaz, csak 700 méter, újra átforrósodik minden. A paprika még ebben a melegben is lassan növekszik, pedig minden este locsolom az egész kertet. Az uborka is szépen terem, megvolt az első pár paradicsom, nőnek a cukkinik, a Mariska barack leérett, ahogy a füge is, egy hétre való még a hűtőben. Pár napja olvastam egy hírt. Felkiáltottam: Micsoda!? Úgy éreztem, kicsúszik a lábam alól a talaj, és csak lebegek. Mint az akasztott, aki nem akar leesni. Nem akartam hinni a szememnek, hogy ez velem megtörténhet. Törtem a fejem, hogy mit csináljak. Mi legyen? Mert ez így nem maradhat. Mint amikor matematikai problémával küzdöttem, benéztem az egyik megoldás felé, nem működött, kerestem a másodikat, és így tovább. Minden utca zsákutca. Úgy mértek rám veszteséget, hogy egy szavam sem lehetett. Pedig próbált lenni. Teltek a napok, már reggel összeugrott a gyomrom, nem tudtam szabadulni az igazságtalanságtól. Távolokat kerestem: szabadulni akartam a múltam ezen részétől. Nem érdekel, mondtam. De érdekelt, mert zsigerileg égette az igazságérzetemet. De azt sem akarom, hogy mindezzel egy lapra kerüljön a nevem. Nem akarok hírt és bohócot csinálni magamból. Az igazságáért küzdő hőst. És már láttam a megoldást: az etikai vívódást föloldja egyfajta esztétikai szempont. Mint ahogy a zöldségesnél is kérdezték: mit gondolok a mai magyar politikai állapotokról. Azt mondtam, hogy az, hogy egy politikus lop, és hatalomra törekszik, nem újdonság, az előadás a lényeg, az esztétika, hogy hogyan csinálja. És nekem nem tetszik az előadás. Már ha tetszhet ilyen előadás. Szóval, ez történt. Napokon át kínozott. Most már jobban vagyok. Bár most, hogy ezt leírtam, kicsi görcs azért körbefutott a hasfalamon. Talán nem kell többé beszélnem róla, hogy egy korábbi munkámmal tíz számjegyű összeget nyertek. De nem fogom bizonyítani, ez axióma. A hitelességem axiómája.

2024. július 17. – 102 kg

Méteres hullámok voltak a Balatonban. Ugráltam át rajtuk, mint gyerekkoromban. A fürdés gyerekké tud tenni. Kivéve, ha fekete napszemüvegben mozdulatlanul áll az ember a lépcső mellett. A nagy szél után mindig szűnik a kánikula, kiviszi a párát. Úszni nem lehet. A múltkor belerúgtam a víz alatt valami furcsába. Először azt mondtam, hogy kötött nő pulóver. Később homokkal megtöltött nejlonzacsóra gondoltam. Itt megállítottam a fantáziámat. Úszás közben sokszor beugrik a Cápa című film. Spielberg, a modern idióta. Csak focit nézek tévén. Az kemény, de nem rémes. Valóság. Néztem az Eb-döntőt. Sört ittam hozzá. Két éve nem ittam sört. Jólesett. A hab meg minden. Nagy küzdelem volt. A végén kikapcsoltam a tévét, és megittam még egy sört. A telefonomon kikerestem a Duinói előgiákat, és olvasni kezdtem. Nem gondoltam, hogy ez a vers fogja legfinomabb szavakkal megszólítani a létezés értelmét. A létezésem. Fiatalon Duinói elénium címmel írtam egy verset. Akkor még fogalmam sem volt, mit jelentenek ezek a szavak. Még nem álltam ott mögöttük. Most ott állok, és szótlannal Rilkére gondolok. „Hogyha kiáltanék, ki hallana engem / az angyalok rendjéből? és ha netán a szívére / vonna hirtelen egyik: én belepusztulnék / az erősebb lét közelébe. Mert hisz a Szép nem más, / mint az iszonyu kezdete, mit még elviselünk, / s mennyire bámuljuk, mert megveti szenvtelenül, hogy / összetiporjon. Isonyu minden angyal.” Jó éjszakát!

2024. július 22. – 101,2 kg

Ma végre esővel enyhült a hőség. Ki lehet nyitni az ablakot, és levegőt venni. De nem. A dombon valami fesztivál van, és csak a dübörgés hallatszik ide, rázza a falat. Évek óta ez van. Egyszer próbáltam elmagyarázni, hogy ez így nem frankó, de azt mondták, költözzek el. Ránéztem a kanadai hasítófejszémre, és ittam egy pohár vizet. Esőben tekertem át a piacra. Bőrig áztam, aztán a visszaúton megszáradtam. A zöldséges csomag mellett egy növény állt ki a csomagtartómból. Erdélyi tárkony. Átélttem, ahogy egy növény utazik. Nézi a borús Balatont, a nyaralókat, a tábort. A francia tárkonyom megadta magát. Az orosz tárkony, amit mindenütt kapni, íztelen. Csak a nevében tárkony. Ez az erdélyi köztes megoldás. Két nappal ezelőtt felfoghatatlan szédülés lett úrrá rajtam. Fogynom kellett a falakat. Kifordult alólam a föld. Aznap vettük meg tizenhét év után az első légkondit, mobil, már nem lehetett bírni tovább. Egy díszes cseresznyefa tálalásztalon pihen, a nem használt kéménybe kötöttük be. Most uralja a nappalit és a konyhát. Úgy áll ott, mint egy ránk kényszerített mechanikus űrlakó, aki tud hideget lélegezni, csak lélegezni és páramentesítve lélegezni. Holland és zajos. Majd azon a pár napon, amikor használni kell, zajra cserélem a kánikulát. Optimális üzlet. Most olyan végtelen ez a nyár. Korán kezdődött a meleg, ami új tapasztalat. Olyan távol kerültem a múlttól. Már nincs az emlékezetnek karnyújtása. Hiába idézem fel, mások a fények, más fák állnak az utakon. Valami áttetsző zsilib ereszkedett közénk. Nem távolság ez, a fókusz hiánya. Soha nem szédültem egy napon keresztül. Mintha valami ismeretlen szereplőt küldtek volna a színpadra, és a kezébe adták a dzsojsztikot. A történet innen nem az események szokásos gravitációja alapján halad tovább.

